

● День української мови

Мова має значення!

**Нації вмирають не від інфаркту.
Спочатку їм відбирає мову.**

Ліна Костенко

День української мови та писемності став офіційним святом у 1997 році, та історія його древня, як і сама українська мова.

Стаття, присвячена Дню української мови та писемності, розповідь про історію виникнення та традиції святкування, а також найцікавіші факти і крилаті вислови про саму українську мову.

3 історії

Дата Дня української мови та писемності припадає на православне свято – день вшанування преподобного Нестора-літописця. Адже дослідники вважають, що саме з його праці починається писемна українська мова. Колись навіть дітей віддавали до школи саме у цей день, після служби у церкві, де молились та просили у Нестора-літописця аби благословив майбутніх учнів. Це й не дивно, адже преподобний здобув всесвітню славу. Принесла її праця всього життя Нестора-літописця, котрий взяв участь у літописанні Київської Русі і залишив світу неоціненний скарб – «Повість минулих літ».

Тепер щорічно, у цей день, 9 листопада, відбувається урочисте покладання квітів до пам'ятника Нестора-літописця. Також з 2000 року існує надзвичайно цікава традиція всеукраїнського масштабу – «радіодиктант», у якому можуть взяти участь всі бажаючі. Окрім того у цей день щорічно стартує конкурс Петра Яцика, в якому за першість змагаються знавці української мови з усього світу, а кількість учасників вимірюється у мільйонах.

Наша ідентичність

В українській мові є три форми майбутнього часу: проста, складна і складена. Майбутній час першої особи однини недоконаного виду в українській має іншу форму без префікса: знатиму, говоритиму, робитиму тощо.

448 року візантійський історик Пріск Панікійський, перебуваючи у таборі гунського володаря Аттилі (на території сучасної України), який розгромив Римську імперію, записав слова «мед» і «страва».

Українська була офіційною мовою Кубанської народної республіки.

Багато українських слів є ідентичними словам у санскриті: «повітря», «кохати», «кінь», «дерево», «вогонь».

Санскритолог Василь Кобилюх таким чином довів, що українська мова сформувалася у X-IV тисячоліттях до нашої ери. Походить із санскриту.

До XIX ст. українську мову називали руською.

В українській мові багато зменшувальних форм. Наприклад, «вороги» – «вороженьки». Також мова унікальна тим, що зменшувальну форму можна вивести навіть із дієслова: «спатонькати».

Найуживанішою літерою є «П». Найбільша кількість слів починається на неї. Найменш уживаною є «Ф». Слова з цієї літерою зазвичай запозичені.

Найдовшим словом в українській мові є «дихлордифенілтрихлорметилметан» (хімікат, що використовують для боротьби зі шкідниками). Слово складається з 30 літер.

Кличний відмінок вирізняє українську мову поміж інших слов'янських. Він також є у грецькій та латинській мовах.

В українській мові дві літери «г». Звичайна «г» передає дзвінкий гортанный фрикативний звук, як у словах «говорити»

чи «гора». Цей звук існує також у словацькій, чеській, нідерландській мовах та івриті. Буква «г» передає дзвінкий м'якопіднебінний проривний звук, як у словах гудзик, дзига. Цей звук існує у більшості мов світу.

Назви всіх дитинчат тварин в українській мові відносяться до середнього роду.

До XIX ст. в українській мові існувало понад 50 систем письма.

Українську мову за останні 4 століття намагались вбити аж 134 рази!

В кінці XVI – на початку XIX ст. в Україні використовували систему письма «козацький скоропис». Написання літер у ній відрізнялося від прийнятого в кирилиці.

Українська мова має напівофіційний статус в окрузі Кук штату Іллінойс США. До складу округу входить місто Чикаго разом з передмістями, де існує велика українська спільнота.

В українській мові й донині збереглися назви місяців з давньослов'янського календаря – січень (час вирубки лісу), лютий (люті морози), березень (тут існує кілька тлумачень: починає цвісти береза; брали березовий сік; палили березу на вугілля), квітень (початок цвітіння берези), травень (зеленіє трава), червень (червоніють вишні), липень (початок цвітіння липи), серпень (від слова «серп», що вказує на час жнив), вересень (цвітіння вересу), жовтень (жовтіє листя), листопад (опадає листя з дерев), грудень (від слова «груда» – мерзла колія на дорозі).

Найбільше синонімів в українській мові має слово «бити» – 45.

Рідна мова дається народові Богом, чужа – людьми. Її приносять на вістрі ворожих списів.

Василь Захарченко

Згідно зі словником Національної академії наук України, українська мова налічує близько 256 тис. слів.

Першим літературним виданням сучасною українською мовою є «Енеїда» Івана Котляревського.

Дослідники довели, що чимало вживаних сьогодні українських слів та мовних коренів були поширені ще у часи трипільської культури, про що свідчать топографічні назви, народні пісні сонцелоклонницьких часів та значний слід у древньо-індійській мові – ведичному санскриті, джерела якого дійшли до нас через 5 тис. років.

● Добрі новини

Старосамбірська центральна районна лікарня отримала автомобіль невідкладної допомоги...

Старосамбірська лікарня поповнила свій автопарк спеціалізованим санітарним автомобілем швидкої медичної допомоги, типу В з устаткуванням. Автомобіль укомплектований сучасним дороговартісним медичним обладнанням таких країн-виробників як Німеччина, США, Італія, Швеція та Україна.

Даний автомобіль – це невеликий кабінет реанімації на колесах, що дає змогу рятувати людські життя в ситуаціях, коли рахунок іде на хвилини. Окрім того, тут встановлено кисневі апарати, прилади для вимірювання глюкози у крові, сучасні ноші, електрокардіограф та інше життєво-необхідне обладнання, котре дасть змогу своєчасно надавати допомогу в разі серцевих нападів. Також автомобіль є обладнаний для транспортування людей, які постраждали в ДТП – тих, хто дістав переломи.

Найперше призначення автомобіля – надання невідкладної медичної допомоги для осіб, що перетинають кордон між Республікою Польща та Україною. А також для перевезення важких хворих із стаціонарних відділень Старосамбірської лікарні до обласних відділень третинного рівня надання медичної допомоги.

Зважаючи на те, що упродовж багатьох років у лікарні не закуповувались нові автомобілі і застаріле медичне обладнання, Проект «Спільно на охороні людського життя. Інтегрована польсько-українська система невідкладної медичної допомоги на прикордонні» для Старосамбірської ЦРЛ по-справжньому став безцінним. Адже основною метою ініціаторів Проекту було придбання не лише автомобіля невідкладної медичної допомоги, а й сучасного діагностичного дороговартісного медичного обладнання для стаціонарних відділень лікарні.

Більшість обладнання уже закуплено (апарат ШВЛ, монітори пацієнта, генератор кисню, апарат УЗ-діагностики, переносний рентген апарат, операційні лампи, пологове ліжко-трансформер, спірометр, дефібрилятор та ін.) і успішно використовується для потреб пацієнтів.

Основним завданням медиків Старосамбірщини є те, щоб і мешканці району, і подорожуючі із сусідніх країн світу отримували якісну медичну допомогу, що відповідає європейським стандартам надання медичної допомоги.

Проект «Спільно на охороні людського життя. Інтегрована польсько-українська система невідкладної медичної допомоги на прикордонні» реалізовується в рамках трансграничного співробітництва CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine, представлений Міністерством інвестицій та економічного розвитку Республіки Польща в рамках Грантового контракту.

... і сучасне ліжко для породіль

Народити здорову дитину – велике щастя для жінки. Щоб це сталося, поряд має бути професійний лікар-акушер-гінеколог та необхідне оснащення. Тепер у Старосамбірській центральній районній лікарні є не лише висококваліфіковані та досвідчені лікарі, а й сучасне ліжко-трансформер із ручним пультом управління, що відповідає потребам жінки при пологах.

Тепер народжувати в акушер-гінекологічному відділенні буде значно комфортніше, пологи протікатимуть легше. Адже переваги ліжка-трансформера в тому, що його можна використовувати як для класичних горизонтальних, так і для вертикальних пологів.

Дослідження медиків показали, що вертикальні пологи для більшості жінок проходять легше. І при такому положенні знижується ризик отримання дитиною родової травми.

І все це завдяки Проекту, що фінансується з Європейського Союзу через Орган управління СОП CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine, представлений Міністерством інвестицій та економічного розвитку Республіки Польща в рамках Грантового контракту згідно програми (проекту) «Спільно на охороні людського життя. Інтегрована польсько-українська система невідкладної медичної допомоги на прикордонні».

Партнерами проекту є Старосамбірська районна рада, КНП СРР «Старосамбірська ЦРЛ», Бещадський повіт та заклад охорони здоров'я Устрик Дольних.

3 ювілеєм!**КМЕТЬ**

Марію Михайлівну – голову первинної профспілкової організації КНП ЛОР «Львівська обласна база спецметодпостачання»

ПОФЛЯК

Тетяну Валентинівну – бухгалтера первинної профспілкової організації КЗ ЛОР «Львівський обласний клінічний психоневрологічний диспансер»

**Хай Вас зігриває любов
близьких людей,
буде надійною підтримка
колег, частіше посміхається
доля,
на душі буде світло
й радісно.**

Щиро вітаємо доцента, онколога, завідувача відділу хіміотерапії Львівського онкологічного регіонального лікувально-діагностичного центру

ШПАРИКА

**Ярослава
Васильовича**

з нагородою «Високо-цитовані автори».

Цю нагороду наш колега отримав у рамках церемонії нагородження «Лідер науки України 2019. Web of Science Award», під час якої було визначено найкращих українських учених за даними пошукової платформи Web of Science.

Нагородження відбувалось втретє в історії Національної академії наук України.

Вітаємо!